

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

ПРОЛІТАРИ ВСІХ КРАЇВ, ЄДНАЙТЕ СЯ!

UKRAINIAN LABOR NEWS

CORNER PRITCHARD AVE. The Provincial Library & McCREGOR ST.

WINNIPEG, MANITOBA, CANADA

Виходить два рази на тиждень — в середу і суботу. — Published semi-weekly — on Wednesday and Saturday.

PIK IV.

4. 84.

СУБОТА, 21. ЖОВТНЯ 1922.

WINNIPEG, MAN.

SATURDAY, OCTOBER 21st, 1922

No. 84.

VOL. IV.

ПРЕМ'ЄР АНГЛІЇ ЛОЙД ДЖОРДЖ ЗРЕЗИГУВАВ.

РАЗОМ З НИМ УСТУПИЛО ТАКОЖ ШЛЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО.

Нове міністерство поручено сформувати Бонаррою Ло.

ЛОНДОН, 19 жовтня. — Нині по полудні Давид Лойд Джордж зрезигнував з прем'єра Великої Британії. Він представив свою резигнацію королеві Юрєві в палаці Бокінгем після консервативної наради в клубі Карлтон, яка осудила його міністерство. Це означає кінець коаліційного правління, яке прийшло до життя підчас світової війни.

Резигнація прем'єра включає, резигнацію цілого його кабінету.

Майнерська делегація почула перша про резигнацію.

Після авдієнції у короля Юрїя, Лойд Джордж повернувся на Давнінг стріт (урядова резиденція прем'єра), де прийняв майнерську делегацію; однак як каже Френк Годжес, який був на чолі делегації, Лойд Джордж сказав, що він не може говорити з ними як прем'єр, так як він зрезигнував.

Члени майнерської делегації заявили, що Лойд Джордж сказав їм, що король прийняв його резигнацію.

Майнерські делегати оповідають, що Лойд Джордж прийняв їх з усмішкою і спитав, за чим вони прийшли. На це Френк Годжес відповів: "Ми прийшли побачити прем'єра". Тоді Лойд Джордж відповів їм, що тепер нема прем'єра, бо він вручив королеві свою резигнацію і король її прийняв.

БОНАР ЛО ЗГОДИВ СЯ УТВОРИТИ НОВИЙ КАБІНЕТ.

ЛОНДОН, 19 жовтня. — "The Evening News" доносить, що Ендрю Бонар Ло згодився сформувати міністерство на місці уступившого кабінету Лойда Джорджа. Король Юрїя покликав до себе Бонара Ло і попросив його сповнити сю задачу і Бонар Ло на це пристав.

Бонар Ло є Канадійцем з уродження; він походить з Рекстон, Н. Б.

Хто такий Бонар Ло?

Бонар Ло був активним провідником консервативної партії до часу, коли його здоров'я около рік тому назад було цілком підпаало. В той час, провів в партії перейшов в руки Остена Чемберлейна, парламентарного провідника коаліції.

Ло був провідником консервативної опозиції в парламенті між 1911 і 1915 рр. Він був найкращим консервативним супортером Лойда Джорджа від часу сформовання коаліції по середині війни аж до 1921 року, коли за порадою своїх лікарів він усунувся від публічного життя.

Бонар Ло зводив боротьбу з Лойдом Джорджем за його пропозицію відновити торговельні зносини з СРСР.

ЛІТВІНОВ ПРІДКАЗУЄ УПАДОК ЛОЙДА ДЖОРДЖА.

Каже, що побіди Кемаля Паші є більше побідами СРСР, ніж Туреччини.

БЕРЛІН, 13 жовтня. — Максим Літвінов, заступник народного комісара торгівлі, подав у своїй розмові з представниками преси становище і погляди совітського правління щодо положення на Близькій Сході.

"Побіда Кемаля Паші на Близькій Сході є більшою побідою для СРСР, ніж для Туреччини", сказав Літвінов. "Один тільки факт, що побіда Туреччини уневажила Севрський договір, вказує, що така сама доля чекає також і Версальський договір. Але це більше значні побіди полягає в тім, що вона завдала тяжкий удар політиці Англії на Близькій Сході. Ми віримо і надіємося, що вона потягне за собою упадок прем'єра Лойда Джорджа, уможливаючи Англії зайняти інше становище супроти СРСР".

"Кодиб не було договору між правительством турецьких націоналістів і СРСР, Кемаль Паша не міг би був числити на успіх, який він осягнув".

"Ми уважаємо становище Лойда Джорджа відносно недопущення Радянських Республік на конференцію для справ Близького Сходу актом одтвертої неприязни і відповідно до того будемо приневольно поступати. Уперте становище Лойда Джорджа проти визнання СРСР як "інтересованої держави" було причиною, що совітське правління відкинуло угоду,

заключену між Країною і Російсько-Азіатською Корпорацією. Совітське правління є переконане, що як довго на чолі Англії будуть стояти проітосівські елементи, а перешкоди упертий Лойд Джордж, доти небезпечним є навазувати якінебудь торговельні зносини з Англією".

"Совітська Росія найде дороги і способи, щоб уникнути допущення на конференцію для справ Близького Сходу і боротьби за свободу Дарданелів, яка є життєвою konieczністю для нашої держави".

"Ми зовсім не є вдоволені з запрошення на конференцію, яка має відбутися пізніше, а на яку запрошено радянські республіки Росію, Україну і Грузію".

"Політика англійського правління на Близькій Сході є так великою невдачею, що треба сумнівати, чи англійський наряд схоче його довше терпіти".

Новий торговельний договір між Туреччиною і СРСР.

АНГОРА, 14 жовтня. — Повідомляють урядово, що правління турецьких націоналістів і СРСР підписали угоду на двох нових торговельних договір. На підставі сего договору СРСР і Туреччина отримала в східній Анатолії найбільше упривілеговане становище. Договір буде доказом ще сильнішого закріплення приязного союзу між Туреччиною і СРСР.

ЩО ДІЄТЬ СЯ В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

ХРУНІВСЬКА РОБОТА РАДИКАЛІВ НА ПОКУТЮ.

Львівське "Słowo Polskie" з 20 вересня доносить: "Як довідуємося, відомий провідник Гуцулів, батько-Трильовський, висуває свою кандидатуру до союму на радикальну хлоску гуцульську лісту. В сій акції беруть участь також такі світочі як Яків і Твердохліб".

Се доносене вшкпольсько-го-органу являєть ся не дуже правдоподібним, хоч як нас інформують з Покутя, кілька покутських "радикалів" тїшити ся вже і затирає руки, що "батько" їх жеде тільки на "зміну ситуації" і за кілька тижнів готов прибути до Галичини.

Як на потверджене тих вісток нам предложено велику відозву з підписом "Організаційний комітет селянсько-радикальної партії", у якій між іншими поміщено заклики, що би "товариші радикали гонили від себе всяких чорних дивів, які-б підбурювали їх до каригідних діл і що би їм дали належну хлоску відправу". Відозва ся то "орєдіє" б. посла Павла Лаврука з Іспаса, бо як там зазначено, до нього треба звертати ся у всіх справах організації "Січій". В тому помічній Лаврукові польські жандарми, які вносили по селах нагадують людей до організації "Січій". Сам Лаврук на зовні покинув виявляє тільки побоване в слову напрямі, що добре воно буде не брати участі в виборах до польського союму і не має відваги шевяно кандидувати. Та вже за сего у достовір ся він почесного титулу від коломийського старости, що в листі не, інакше пише до нього як "ясновеельможний пан посол".

Лучність з "ясновеельможним" Лавруком трімає Петро Шикерик-Доників, що для всякої безпеки оточив ся агентами польської поліції. І так дуже часто можна його бачити в одній з коломийських каферень в товаристві агента кафедривизи Пшибилловського. Як нас повідомляють, одного з членів гуцульської делегації яка складала "голд" Писудського в часі його переїзду через Коломию, зарізано. Делегатів назбирало ся цілий віз. Небінка зарізано підчас його повороту з привитання на дорозі між селом Вербічем нижнім і вишнім. Делегацію він перед обличчє Писудського одиен засупендований урядник, якому приобіцяно, що верне назад на посаду.

Цда та акція покутських "радикалів" подивників була би не шкідливою; як би не те, що чорні диві не вагають ся затягти до своєї відозви "світлх імен Павлика і Драгоманова, в імя яких заманоють населене на свій бік. ("Земля і Воля.")

Дальші кандидатури хрунів до польського союму.

"Nowa Reforma" подає, що "гадають кандидувати до союму: Шекерик-Доників, б. міністер шляхів в уряді Петрушевича, Лаврук, б. посол до австр. парламенту і селянин Дутчак. Всі вони є членами ново заложеної селянсько-радикальної партії". ("У. П.")

В листопаді в Харкові скликаєть ся Всеукраїнський зїзд промисловости транспорту і торгу.

ПЕРЕЗІД ПІЛСУДСКОГО ЧЕРЕЗ СХ. ГАЛИЧИНУ.

Як відомо, начальник польської держави Писудскі переїздив недавно через Східну Галичину до Румунії. Про сей його переїзд пише так очевидець у віденським "Укр. Прапорі" (подаємо уривок): "Я мав нещастє переїздити якраз того самого дня Східну Галичину і був свідком того горячого привитання. Три дні, себо весь час, призначений на переїзд у Румунію і на поворот, цілу лінію від Перемишля до румунської границі обсаджено військом і то так густо, що, здаєть ся, підчас поїздки російського царя се не так строго перевозило ся. Шо пів км. стояв жандарм; на всіх стаціях роїло ся від війська. В Ходорові, де я довше мусів чекати, вже на 2 години до приїзду поїзду всіх подорожних позанянали до ждальні, навіть кризь вікно не можна було дивити ся. Перед самим будинком стації стояла одна дівина жандармерії — коло поїзду друга. Перед поїздом їхала локомотива з одним вожатом, де було повно війська, навіть на локомотиві сиділо кілька жовірів. Усе військо в шоломах на се, щоб викликати в населено страх перед войовничим настроєм польської армії".

Зривають телеграфічні дроти.

Невідомі люди перетяли телеграфічні дроти, на величезній просторі залізничної лінії Ярослав—Сокаль між стаціями Любачів і Башня. На тій самій лінії зривано телеграфічні дроти коло стації Суха Воля. Такамо перервали якісь невідомі люди телеграфічні дроти на залізничній шляху Зимна Воля—Мшана. Шкода велика.

Передвиборчі ластівки.

В селі Бродки, пов. Львів, жандармерія силою привезло село селян підписувати якісь передвиборчі листи, побиваючи тяжко тих, хто ставить опір. Населене втікає в поле навіть вночі, жандарми ловлять їх і знущають ся над ними. Вийт іменував Андрія Огородорога членом комісії, а коли він запротестував, то його арештовано. Підчас його не-присутности місцеві Поляки вибили в його хаті вікна. А другої ночі невідомі особи вибили вікна в домах тих кількох селян, які помагали жандармам силою стягати людей до передвиборчих списів.

Третий Всеукраїнський Зїзд Комнезамів.

Президія Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету Рад визнала за потрібне скликати 3-ий Всеукраїнський зїзд комнезамів. Перед зїздом в Харкові 3 жовтня відбудеть ся засідане Всеукраїнської Комісії Комнезамів.

Е. Толер — пролетарський Росії.

Відомий революціонер і поет-драматург Ернест Толер, що нині сидить у в'язниці Нідершанефельд (у Баварії) пожертвував весь свій прибуток від продажі своєї останньої пєси "Машинні борці" організації робітничої пролетарської допомоги Росії.

ВІСТІ З РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ.

СМЕРТЬ УКР. ПРОФЕСОРА М. ХВ. СУМЦОВА.

14 вересня с. р. в Харкові помер член Української Академії Наук, проф. М. Хв. Сумцов. Покійний народив ся 6. цвітня 1854 р., скінчив Харківський історико-філологічний факультет. Ше в університеті ним була написана на золотий медаль розвідка з "історії де-моналогії", але тодішня цензура не пропустила її. В 1875 р. М. Хв. Сумцов був залишений стипендіантом при Харківському університеті. В 1876 р. він слухав лекції в Гайдельберзі у проф. Варча та Купо-Фішера. В 1881 р. захищає магистерську дисертацію "О свадебных обрядах". Першу його докторську дисертацію про Голотського та Барановича знов таки не можна було видрукувати з умов незалежних від автора. В 1885 р. Сумцов захищає нову розвідку "Хлеб в обрядах і пєснях". Ше до 1905 р. Сумцов написав около 350 різних розвідок та статей, серед яких деякі (Іван Вишнєвський, "О свадебных обрядах", "Характер южно-руськ. литературы XVII. в." та інші) є надзвичайно цінною вкладкою в науку.

Весь час проф. Сумцов викладав в Харківському університеті історію російської словесности. З часу, коли по висших школах була змога робити виклади українською мовою, проф. Сумцов, який дав багато цінних розвідок з етнографії та українського письменства, обняв в Харківському університеті, потім Вишньому Інституті Народної Освіти кафедру українського письменства. Крім загального курсу, Сумцов читав ще кілька спеціальних курсів, як то Шевченківський та інші. Коли утворил ся Укр. Академія Наук в 1918 р., Сумцова вибрано академиком. Останній рік Сумцов брав живу участь в праці науково-дослідницької кафедри історії України, де стояв на чолі секції українського письменства. Поруч з науковою діяльністю, Сумцов був в ті часи, коли йому дозволили його літа і видатним громадським діячем. Збудоване Харківської громадської книгозбірні, свого культурного огорєдду, допомога незамовним учням, організація освітніх закладів — се все турбувало покійного, і він ширю брав ся за працю та за домогую.

Радіофікація України.

Президія Всеукр. Центр. Виконавчого Комітету затвердила план радіофікації України. По всіх містах та селах України буде збудовано радіостанції, а по губернійських центрах переказні станції. Народно му Комісаріатови Почт і Телеграфів доручено негайно розпочати роботи для радіофікації.

Раднарком ухвалив покликати на військову службу по всій території України тих, що народили ся в 1901 р.

УВАГА! ПЕРШИЙ РАЗ В ВІННІПЕГУ УВАГА!

Драматично-Співацький Клуб Укр. Робітничого Дому

відіграє

В СУБОТУ, ДНЯ 21-ГО ЖОВТНЯ

В УКРАЇНСЬКИМ РОБІТНИЧИХ ДОМАХ

веселу комедію-фарсу в 3-ох діях А. Володського, п. н.:

Панна Штукарка

Ся комедія граєть ся пораз перший в Вінніпегу. В виставі

беруть участь ліпші сили Драм.-Співацького Клуба

Укр. Робітничого Дому в Вінніпегу.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 8.30 ВЕЧЕРОМ.

ЦІНИ МІСЦЬ: 55, 40 і 27 ЦЕНТИВ

(включаючи воєну таксу.)

ПРИХОДІТЬ ВСІ ЯКНАЧИСЛЕНТИШЕ!

РІЖНІ ВІСТІ.

БОРОТБА МІЖ ФАШИСТАМИ І КОМУНІСТАМИ В ІТАЛІЇ.

РИМ, 17 жовтня. — В головних центрах Італії вибухли заворушеня, які є результатом боротьби між фашистами і соціалістами і комуністами.

В Пармі ціла часть міста находить ся в руках большевистів. Місто є в стані облоги. Донесення з Парми кажуць, що там чути вистрїли з рушниць і вибухи бомб в обложеної части міста. Карабінери і королівська гвардія, які старують ся розділити воюючих, уживають панцирних автомобілів.

Донесене каже, що багато осіб зїстало ранених, між ними карабінери і члени королівської гвардії.

НОВІ ГРОШІ В РАДЯНСЬКИХ РЕПУБЛІКАХ.

МОСКВА, 13 жовтня. — Союз Народних Комісарів упорядкує Російський Державний Банк видати банкові ноти, якіх вартість буде рівнати ся рублям в золоті.

Нові банкові ноти будуть друковані на суми від 1 до 50 рублів. Сі ноти будуть забезпечені золотом, сріблом, коротко-терміновими векслями і товарами.

Всі давніші виданя паперових грошей, крім грошових знаків 1922 року, будуть скасовані з кінець сього року. Виміна паперових грошей давних видань на грошові знаки 1922 р. відбуваєть ся в пропорції 10.000 рублів давнього видання за 1 рубель 1922 р.

Телерішній курс рублів виданя 1922 р. вносить 345 рублів за 1 золотий рубель.

ЛОНДОН, 11 жовтня. — 3 Москви доносить, що поет Горьдєвський і композитор Беркович зладили новий гимн СРСР.

Горьдєвський написав слова а Беркович музику до гимна.

КАНТОН, Огайо, 14 жовтня.

Федерация Праці стейту Огайо прийняла одностайно на вчорашнім засіданні резолюцію, в якій домагаєть ся негайного усунення з уряду головно-го прокуратора Догерто.

“UKRAINIAN LABOR NEWS”

Published semi-weekly by the Ukrainian Labor News Ass'n. Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man.

Subscription per year \$4.00 Telephone: St. John 1465.

“УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ”

газета для робочого люду — виходить два рази на тиждень: В СЕРЕДУ І СУБОТУ.

Видає Товариство “Українських Робітничих Вістей”. Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS, Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Непоміщені в газеті рукописи не звертає ся, хіба що дописувач вразно зазначить, що бажає звороту своєї рукописи на случай її непоміщення та зауважити поштовою марку на її переказу.

ФРАНЦІЯ ШУКАЄ ЗБЛИЖЕННЯ З РАДЯНСЬКИМИ РЕПУБЛІКАМИ.

Стара царська Росія була дуже важним звеном в господарському лапці Європи. Вона доставляла промислово розвиненим країнам західної Європи сировину та була для них одним із найбільших ринків. З виходом революції в Росії і приходом там до влади большевиків, капіталістична Європа, щоби повалити першу робітничо-селянську республіку в світі, наложивши на Східну Європу економічну блокаду, яка тривала в повній силі ще до недавня, а в деякій мірі триває ще й до нині. Се, очевидно, відбилося також на господарській справі Європи, не говорючи вже про те, яке лихо спричинила блокада радянських республік.

Та бачучи, що не можна повалити радянських республік і експлуатувати безконтрольно їх природні багатства, капіталістичні держави західної Європи почали шукати мирного зближення з радянською федерацією, щоби мати доступ до її сировини. До сего гідiali їх власні економічні обставини. Першою по тій дорозі пішла Англія, яка після довгих переговорів заклочила з Східною Європою торговельний договір. Той самий Лойд Джордж, який казав, що “большевизм мусить бути здавлений”, — першим простягнув большевикам руку для ведення торговельних переговорів. За Англією пішла Італія, з якою Східна Європа і Радянська Україна також заклочили торговельні договори. І в Англії і в Італії перебувають вже від довгого часу радянські торговельні делегації, і між ними країнами і радянськими республіками ведуть ся торговельні зносини. Також і Німеччина заклочила з радянськими республіками не лише торговельний, але і політичний договір, яким визнавала радянські республіки та зрікла ся всіх претензій, які вона мала до передболошевської Росії. Однак, як відомо, Німеччина до антиганті не належала і на радянські республіки блокади не накладала.

Та зі всіх капіталістичних держав західної Європи найгірше ворожо відносилась до радянських республік Великобританська Франція. Вона не лише сама посилала військо на полуденну Україну, не лише підмадала протирадянській авантюри Денікіна, Петлюри і Врангеля і польсько-петлюрівський напад на Україну, не лише устами Каменіса пропонувала обвести радянські республіки “колючим дротом”, — але була за війною з большевиками навіть тоді, коли її союзниці Англія і Італія позаключували вже з ними торговельні договори. Вдвожівши в Росії в формі позижок найбільше капіталів, Франція зі всіх аліантських держав найбільше противилась ся всякому співвідданню з большевиками. Се найгірніше виявилось ся на недавній міжнародній конференції в Женеві та також в Гадзі.

Госць та неприємна, крайню протибольшевистська Франція починає в останніх часах загравати з радянськими республіками, починає шукати з ними зближення. Бачучи, що не відібрати її своїх мільярдів після повалення большевиків, вона починає примирювати ся з положенням і хоче навязати зносини з такою Росією, якою вона є, та використати бодай дещо з торговлі з нею.

В нашій газеті була вже подана новинка про те, що до Москви вїхав французький сенатор Елард Ерїот. В тій новинці було сказано між иншим, що шість подорожжів Ерїота стоїть в тісній звязку з заходами французького правительства, знайти зближення з радянським правительством. Французькі газети доносили також, що крім Ерїота до Східної Росії мав вїхати бувший французький міністер відбудови Люшер. Також до Москви приїхала недавно група французьких інженерів, промисловців, купців і банкірів. Із задане — розробити на місці план відновлення частини колишніх французьких підприємств і відновити зносини між французькими капіталістами і радянськими торговельними установами.

Кореспондент ньюйоркського “Таймса” доносить з Парижа під датою 17. жовтня, що місія Ерїота в Росії увінчалась уже успіхом. Французька преса і французькі урядові круги є вдоволені з результатів поїздки Ерїота. Коли Ерїот вїздив з Франції, преса була дуже остероюжна. Він їхав як приватна особниця для обсервації. Він бачив ся з Чичеріном і иншими соціальними провідниками і привіз назад вістку, що Росія готова заклочити союз з Францією. Нині Ерїот не є вже більше приватною особницєю, — він є “повищеною послом”. А газета “Темп”, яка є висловом думки французького правительства і яка від 1917 р. без перестанку найгірше нападала на Східну Європу, серйозно обговорює нині французький союз з большевиками. Також багато інших газет, які заступають думку французького правительства, пишуть нині прихильно про місію Ерїота.

“Темп” в своїй статі каже, що в 1922 р. Росія наново заняла своє місце в європейській політиці. Він вказує на Женевську конференцію, на Гагську конференцію, на договір з Німеччиною в Рапалло та на “велику зміну спричинену турецькими побідами”. Далі “Темп” пише, що Росія мусить відіграти свою роль в переговорах в справі проливів. Він приходиться до заклочення, що в європейській політиці мусить ся брати в рахунок Росія.

В такім дусі пише нині найбільш реакційна французька газета, орган французького правительства, яке до послідньої хвилі знало лише боротьбу проти радянських республік. До такого заклочення приходиться нині французька буржуазія, яка бачить, що не зможе повалити большевиків і тому старається захопити в свої руки торговлю з радянськими республіками, щоби вона не пошла цілковито в руки Німців та Англіяців. Так образив нині французького буржуа сильний пастук радянського червоноарміяці.

СТИХІЙНІ НЕЩАСТЯ.

Людина опановує природу. Сучасний чоловік завоював повітря, море, поклав земську куляю сіткую залізниць, винайшов радіо, за посередництвом якого розмовляє без дроту з другим чоловіком на віддаленню тисячі миль.

Однак чоловік є безпомічний боротись зі стихією. Кождог року в однім то в другим місці земської кулі вибухають стихійні нещастя, які обертають цвітучі і багаті краї в пустині. Стихійні нещастя бувають в різних формах, вони бувають і на суші і на морю. Найбільше стихійні нещастя нашого часу, відкупи якого ще чути і наслідки якого остануть ся на довший час в пам'яті теперішнього покоління — се посуха в Приволжжі і в подільній Україні минулого року.

Кожда хоч троху думаюча людина знає, що нема ще такої сили, геній чоловіка не винайшов ще такого средства, яким можна-б боротись з тою стихією. Злучені Держави — край винаходів, найбільше розвиненої техніки в світі, а проте що року там видивають ріки, які затоплюють поля, заливають і руйнують міста зі стотисячним населенням і до сеї пори геній американського техника не знайшов способу, при допомозі якого можна-б вже раз на завіжди забезпечити населення від того нещастя. А вливу рік не можна рівнати до посухи.

Однак ніхто не посміє закінчити правительству Злучених Держав, що се його вина, що в Злучених Державах видивають ріки. А є люди, єсли тільки сих двоногих скотин можна назвати людьми, які говорили, писали і ще й тепер говорять і пишуть, що посуху в Приволжжі і на Україні спричинили большевики, а єсли не спричинили, то не зупинили тому стихійного нещастя.

У вініпегських кінематографічних театрах показують тепер спустошені пожаром місцевости провінції Онтаріо. В північній частині Онтаріо, в околиці озера Тімінскемінг, горіли ліси. Огонь бшував зі страшною силою і випалив місцевість розміром 25,000 квадратних миль. На сій великій площі він спалив буквально все. Згоріло до тая 17 більших і менших міст. Се сталося лише пару тижнів тому назад. На місце катастрофи вислано було людей, щоби боротись з огнем, бо з огнем все-ж таки можна боротись ся.

Однак нічого не помогло. Вигорів ліс на величезній просторі, вигорили міста, є жертви в людях і 6,000 жителів лишилось без даху над головою, без кусця хліба, без одєжи. В театрах показують руїни міста Гейденбура, по загибцях котрого ходять гуртами обдерті діти, матері з маленькими дітьми на руках, ходять і плачуть нещасні, бездомні жертви стихії. З інших місцевостей їм доставляють поживу і одєж, і коло допомогового пункту сотками товплять ся сї жертви стихії, щоби дістати кусок хліба або драгвинну одєжину.

І ніхто не обвинувачує ні провінціального, ні домініального правительства в тім, що воно допустило до сего стихійного нещастя, хоч повторюємо, з огнем можна боротись ся. Большевиками назвали-б того чоловіка, який закінчив би востанєм і безрадність боротьби з лісовим пожаром. А певно, що в Канаді не наведеть ся такий ідіот, який обвинувачував би канадські власти в допущенні сї катастрофи.

В північній частині провінції Алберти також горять ліси вже через довгий час. Згоріло вже на мільони доларів дерева і тільки з приходом зими велика навала снігу зможе загасити огонь, скавав представник правительства. Значить очікують другої стихії природи, яка допоможе загасити огонь, тоді як в висушенних спеком місцевостях Приволжжі і України, сніжний навал відібрав в голодуючому населенні послідній корінь, яким воно жило ся. Тай що значить нещастя в північній Онтаріо в порівнянні з нещастем самого Приволжжа? В Онтаріо лишилось без притулку 6,000 населення, а в самім Приволжжі — померло 20,000,000. Тай що можна було протиставити спецї в Приволжжі і на Україні в порівнянні до зноу в Онтаріо? Нічого. А однак многи люди, задурені ворожою радянським республікам пресою, звалювали вини за посуху і голод там на радянську владу; звалювали вини і ті, які мовчать з приводу стихійного нещастя в Онтаріо, звалювали вини і ті, які сами не в силі запобігти або скоротити пожари лісів в Онтаріо і Алберті.

І всі вони називають себе “людьми”.

Владислав.

ЧОМУ ЄВРОПА ЗНОВА ЗАЦІКАВИЛАСЬ СХІДНОЮ ГАЛИЧИНОЮ.

На порядку дня нарад ріжних буржуазних конференцій приходиться знова справа Східної Галичини. Англіійський посол у Варшаві офіційно запротестував проти переведення Польщею виборів в Східній Галичії. Європейська буржуазна преса мстить ріжні замітати про положення в Східній Галичії.

Українська націоналістична преса собі вудить: наші старани увінчали ся успіхом, галицькою долею заинтересовані великі буржуазні держави. Ноти такі придали ся і тим подібні крикливі статі та вісти своїм трудом та дипломатичним старанням старають ся приписати ті мінімі успіхи.

І справді на перший погляд справа так виглядає і наші патріоти тому і так безплечно галють, бо знають, що широка маса не визнають ся на махінаціях європейського капіталу та на дрібних сутностях великому бою двох великих нафтових трестів: англійського та французько-американського.

Оба капіталістичні могутні нафтові трести американський “Standard Oil” і англійський “Royal Dutch” не аперестали боротьби за світове панованє і як у всякій боротьбі, так і в галицькому нафтовому фронті заважають ся хвилеві англійська побіда.

Як писала колись “Наша Правда”, опинилась була переважача частина галицьких

ської капіталістичної преси і преси напівколоніальних держав Європи. Галицькі націоналісти не мають чим хвалити ся. Не було-б Петрушевича — англійський нафтовий трест знайшов би кого иншого, як від всякий час знаходить відповідних йому людей чи то в Мексикі, в Малій Азії, в Китаю, чи на инших нафтових територіях.

Обовязком кожного класово свідомого робітника чи селянина є розкрити ті націоналістичні маски, під якими працює інтернаціональний імперіалістичний капітал і освідомлювати широкі маси працюючого народа, що, чи в Галичії буде панувати американський капітал з Поляками, чи англійський з Петрушевичем, не може бути ніжкої мови про господарське і соціальне визволенє працюючої класи Східної Галичини. І кожний повинен пам'ятати, що шкода кожної капці крові, яку пролив би працюючий народ Східної Галичини, підпирати капіталістичні махінаці англійського капіталу, а тільки всі мати на оці голову шість пролетаріату: всесвітню соціальну революцію, і з сеї тільки точки

погляду слідкувати за ходом подій в боротьбі обох конкурентів і використовувати кожду подію в хосен соціальної революції і визволення пролетаріату як в Східній Галичії, так і в цілому світі.

Крик преси англійського нафтового капіталу послідними часами притих. Притих тому, що становище Англії в міжнародній політиці захитанє. Події в Малій Азії дали перевагу Франції.

Цілий капіталістичний світ потрясають могутні бої організованого пролетаріату. З другої сторони імперіалістичний капітал не має иншого виходу з замкнених господарських проблем, як тільки нову світову війну, нову різню пролетаріату, і тому галицькі робітники та селяни мають ся не бачити теперішні відносини капіталістичного світа і у відповідну хвилю сказати і своєслово — слово пролетаріату і трудового селянства.

А націоналістам не лишається нічого иншого, як заклакати своїх вірних — терпеливо чекати, доки європейська політична ситуація не змінить ся знова в хосен Англії.

В. Левиц.

ПЕРША БЛИСКАВКА.

Кривава руїна Європи в наслідок страшног нечуваної війни 1914—1918 рр. не принесла людству заспокоєння, бо капіталістичний лад не може усунути постійної причини війни — погані капіталістичні лад варварських прибутком. Капіталізм то є лад “війни та миру”, та міра задля прибуточної війни.

Версальський мир і є таким передгрозом миру.

Перемого Антанті не окупила витрат зроблених на війну. Доводить ся всеь час вживати військової сили, щоби надухувати на пережогу Німеччину. Доводить ся держати на поготові військової сили, бо кожної хвилини готові перемацї Англія та Франція кинуть одна на одну “вирішати спірні справи”.

Ми писали вже про одну таку “спірну справу” — турецьку “справу”, якої здавна не можуть “розв'язати” європейські капіталістичні політики: ані збройним шляхом, ані дипломатичною балаканіною.

Через Туреччину протягнутий шлях з Європи до Азії. Німеччина, коли була ще дужою державою, поклалала свої мрії на турецький шлях. Там в Малій Азії і далі аж до Індії тягла ся торговельна імперіалістична стежка Англії.

Туди все частішє поглядала Франція, яка тепер після загибуну Німеччини найбільш боїть ся англійських завойовань на Сході.

Цілому насувала хмара, якої не розвіяли громозводи договори Версальський, Сен-Жерменський та Севрський з безліччю “додаків”.

Англія підготувала Грецію, озброїла її, підбадьорила та штурхнула на Туреччину. Франція-ж мусіла якось перешкодити і тому домоглола Туркам. І от зі спору Англії з Францією, зі сварки двох імперіалістичних велетнів, які шукають собі наживи — виникла зброяжна війна поміж... Греками та Турками. “Пани боїть ся, в халіпві чуби трішати”.

Греція вичікувала постанов лондонської конференції, але тому, що стосунки Англії з Францією не покращали, Грекам було зроблено наказ заборонити Царгород, до якого таког стягнути були англійські та італійські війська.

Та, як ми ї передбачали, турецький наряд виявив себе не такою вже “хорошою людиною”, як гадали європейські дипломати та генерали. Обеднавшись коло свого революційного уряду, “Національного Зібрання”, під проводом Кемалі Паші, турецький наряд повстав за своє визволенє.

За пару тижнів турецьким військом знищено геть всю військову силу Греків. Південна армія захоплена в полон, а північну, що пробивалась їй на виручку, також обложено навкруги і цілком вини-

щено. Взято в поло грецького головнокомандуючого, сина офіційно. Захоплено безліч військового майна та зброї. Нарешті 9. вересня Турками здобуто Смирну, велике місто на березі Середземного моря, — важливу військово та торговельну базу.

Се все було величною несподіванкою для Англії і вона тепер з усіх сил намагаєть ся вратувати становище, як найшвидше замирити воюючі сторони. Але кемалісти виставляють вимогу повного визволення Туреччини від чужоземних військ, та забезпечення Царгороду від нападів, шляхом повороту Турецької фортеці Адріанополя в Тракії.

В повітрі Європи, насиченому грозовою електричністю промайнула перша блискавка.

“Ліга Націй”, утворена мудрим капіталістичним політиками задля мирного подаждження усіх міжнародних справ, виявила своє безсилє перед майбутньою грозою. Вона навіть не спробувала втручатись у греко-турецьку справу, бо як заявив її голова, “Ліга Націй” створена не для задоволення умов мирних договорів, а для доглядання за додержанєм миру”.

Ач, ти, доглянула, стара вільма! Безсила ти усунути нові війни, безсила я задобити революційним рухом, що повстає в наслідок твоєї дурної та ганебної політики! Сам готує собі капіталізм домовину — світовому пролетаріатові останець ся засипати її землею та забити осиковим кілком.

Революційне піднесенє турецького народу — якрава пригода.

Та ще зявніть звістки з Греції, де після тих-подій грецький наряд розумів, до чого його веде політика короля Константина.

Королєві Константинови вже довелось втікти з столиці.

Поїхав туди царєна Юрій, та чи не доведеть ся і йому завтра тікати звідтіля?

ПАЛАТА ПРАЦІ В МОСКВІ.

На місці найбільшого готелю в Москві “Continental” радянські установи рішили збудувати величун Палату Праці. Будє вона займати поверхню 6,000 квадратних сажнів, а в ній устроєна велика сажня на 10,000 осіб. Вершок палати прикрасить вежа з астрономічною обсерваторією. Проект будови зладив архітект Грусев.

Концесія для Американців.

ПЕКІН, 7. жовтня. — Російська соцієтська делегация в Пекінї оповістила, що американський “Синклер Ойл Ко.” надано права розсліджувати і розвивати гірничу індустрію в північній частині Сахаліну на протяг п'ять років.

ДО ПОЧЕСНОГО ОБОВ'ЯЗКУ.

Рада Народних Комісарів ухвалила поклукати до червоног війська тих, що народили ся в 1901 році. Від 15. вересня до 1. листопада ся постанова має бути переведена в жите — юнацтво зазначеног віку повинно стати в лави червоних оборонців робітничо-селянської республіки, повинно виконати свій найвищий і почесний обовязок.

Мимоволі тут приходиться на думку порівнанє теперішнього поклукання до війська з колишніми дореволюційними призовами в царську буржуазно-панську армію, що була знарядєм в руках пануючих для поневолення і пригноблення трудящих мас.

Яка щаслива теперішня молодь! Її нема чого боїти ся, що з неї, як у старі царські часи, зробить в казармі автоматичних виконавців панської волі. Щаслива вона, що не скучить її волю ї розум, щоб примушувати слухачию боротись за інтереси ненажерливої буржуазії. Не прийдеть ся молоді віддавати своє молоде жите за добробут півночних поміщиків і капіталістів та мордувати своїх власних братів, щоб розпутлива буржуазія могла спокійно ссати з них кров і шалено бенкетувати.

Який короткий час минає від тоді й яка величезна зміна! Теперішній червоний воєнка мусить бути вже не навальником, не автоматом без розуму ї волі, а свідомим громадянином, що покліканий його власним, вибраним ним еамим, робітничо-селянським урядом, щоб стояти на сторожі його вільної батьківщини ї оборонити її коли буде треба, від поміщицько-буржуазних згрой.

Теперішній воєнка знає, що його не пішдуть мордувати його же братів — трудящих, щоб поневолити нові країни ї збільшити зиски капіталістів. Він знає, що завданє Червоної Армії — їє війна для грабунку, а захист миру. Як приємно, як радісно повинен почувати тепер себе кожний призивник ї класи трудящих, знаючи далі, що казарма не убає вже його розуму, а буде розвитию його, буде одною з шків його робітничо-селянської держави, в якій вишочують ся свідомі громадяни, оборончі вої ї добробуту трудящих.

Почувачи все те, теперішній юнак не може не відчувти, що коли він стає червоним воєнком, то виконє тим скорше навіть не обовязок супроти держави, а своє право, святє велике праю оборонити волю ї долю працюючого люду. Коли ж се назвати обовязком, то обовязок сей є великим і почесним.

До свідомого-ж виконання свого почесного права-обовязку, юнацтво України!

П. Л. — ній.

ВИДАТИ БАНДИТІВ!

Повноважним представником У.С.С.Р. в Польщі, тов. Шумським, передано міністрові закордонних справ Польщі ноту з вимогою видачі українській владі ватаги бандитів, що перейшли з України до Польщі, на чолі з атаманом Гальчевським і його найбільшим помічником Кирялюком.

В ноті говорить ся, що бандою винешено на території Подільської губернії багато тяжких кариш злочинів: забито ї тяжко поранено кілька десятків мирних громадян, пограбовано ї зруйновано кілька економік, цукроварень і лісниців, а також кооператив, коморґ лязок.

Тов. Шумський висловлює певність, що польська влада видасть бандитів українськюму судови, не зважачи на відсутність між Україною і Польщею спеціальної конвенції про взаємну видачу кариш злочинців.

Холера припинилась.

З ріжних міст України повідомляють, що холера перестала лютувати. В Миколаєві холерні шпиталі зовсім звільнили ся.

ТОВАРИШІ! ВІДНОВЛЯЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА “УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ”

3 ЖИТЯ ПЕРШОЇ КАНАДІСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ КОМУНИ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

(Листи до "Українських Робітничих Вістей")

Мигаєво, 22 вересня 1922.

Дорогі Товариші!

Прошу вас помістити цей лист на сторінках "Укр. Роб. Вістей". Я списав був все, що я бачив в дорозі з Канади на Україну і хотів писати до "Укр. Роб. Вістей", але інші товариші випередили мене. Однак я подаю тут ті свої враження, яких не подавали в своїх листах до Канади товариші. А не дивлячись на те, що від часу нашого виїзду з Канади ми нудно вже півроку, той час промайнув як стріла і мені здається, що я тут тільки один день.

Отож ще кілька слів про нашу подорож власне про враження в "незалежній" Латвії та Москві. Корабель, на котрому ми їхали, прибув до Лібава в неділю рано 26. марта. Як тільки корабель причалив до пристані, на нім заграла оркестра, та так чудово заграла, що я це чую сьогодні.

Всі вони кидались до нас в обійми за куском хліба. Се в Латвії, де є демократичне правління і не було посухи. З Лібава ми поїхали в Ригу, а з Риги до Москви. По дорозі можна було бачити таке, що серце радувалося і таке, що хотілось плакати. А найбільше такого, від чого сумно ставало на душі. Перед очима пересувалися різні картини, так як в кінематографі. Коли ми вже приїхали до Москви, де ми стояли три тижні, і ходили вводи, то гаді все пером описати, що я там бачив.

Був я в Кремлі, в Історичнім Музею, на Красній Площі, бачив багато павиш борців за пролетарську революцію. Між тими могодили і також могодили Джана Ріда, а низше від Красної Площі в парк коло Кремля і височезній каміній пам'ятник ріжним пролетарським письменникам-учителям. Сей камінь досить високий і чотиригранний. На трох боках частин, а на четвертій є виписані імена пролетарських учителів: Маркса, Енгельса, Лібкехнта, Ляйсаля, Бебеля, Кампанелі, Моліє, Томаса Мора, Сен-Сімона, Фуріє, Жореса, Прудона, Бакуніна, Чернішевського, Лаврова, Михайловського, Плеханова і інших. Се всі пролетарські пролетарські учителі, наука яких ніколи не вмере для пролетаріату.

З Москви ми приїхали через Київ і Жмеринку до Мигаєва, де і осіли, де маємо свій дім. Не дим, а двір одного поміщика, Німця Кельлера. Сам Кельлер підчас революції утік до Німеччини, а жіночку його селяни убили. Тут лишився тільки один його син, який не раз приймав у свій роботі і одного разу заявив, що бажає вступити до нашої комуні. Але ми його не прийняли. В нашій помешканні є велика веранда, де наші хлопці сплять, тут миносильне шолодечно тяжкою працюю — сплять на свіжій воздузі серед ароматного запаху цвітів. Весною будинок їх ранками задуває в ліску.

Ще хочу сказати пару слів з приводу листа т. Архима Юрченка в 64-ім ч. "Укр. Роб. Вістей". Сей лист нас дуже врадував, що в дадешніх західних Канади є люди, котрі за нас не забули. А тут? Тут в Мигаєво, сотки людей приходять до нас що дня і приносять до нас найліпші роботи, приносять до нас, пролетарів, як добра мати приймає своїх рідних дітей.

Товариші! Читайте і понарайте "Українські Робітничі Вістей", котрі шире борються правду і побирають "патріотичні" брехні. Товариші, все, що пишуть "Укр. Роб. Вістей" про Радянську Україну, є дійсна правда. Ми тепер на власні очі бачимо, як тут дійсна справа маєє ся і в той час отримуємо "Укр. Роб. Вістей" що їх болять руки або спина, але які скажуть ся, коли не підлиш бачив. А на-

лявши одиви — гоїм даьше. Треба також, щоби з нами ставали машини приїхали робітники працювати на сиб степак. Тут тепер широкое поле для політичної і економічної праці. Треба тільки, щоб зорганізувались добрі, витривалі товариші, запасались машинами, енергією і приїхали сюди, на сі степи, працювати для користі пролетарської держави.

Л. Зубрицький.

Від Редакції. — Тов. Л. Зубрицький просить товаришів, хто має вірш п. й. "Герой" М. Хмурого, який свого часу був поміщений в "Укр. Щод. Вістях", щоби вислав йому, або навіть сама редакція "У. В."

Мигаєво, 3 вересня 1922.

Дорогі Товариші!

Житє нашої комуні розвивається. Збіжє збірали ми вже все, крім кукурузи, котра ще на полю. Урожай сего року був не зовсім добрий, много пошкодила посуха, яка тривала через цілий два місяці перед живими. "Все-ж наша комуня є забезпечена від-голоду до нового врожаю, бо ми нахромотили 3.000 пудів зерна, молотили кукурузи, яка ще не зібрана. Сина скопили 250 десятин, яке зложили в 10 стирт, що на канадійську вагу буде около 900 тон. Коній маємо 16 штук, а рогатоого скота 14 штук. Озимини сіємо 250 десятин.

Всі наші товариші працюють і стараються відбудувати господарство якнайліпше. Ціль з якою ми виїхали з Канади на Радянську Україну, здійснюється. Ми раді бачити тут більше тихих комун з Канади, котрі приїхали сюди працювати для добра робітничо-селянської республіки. Ми додержали свого слова і будемо даьше працювати. Ми посилаємо сей лист вам, товариші, як свідчення нашій ширій діяльності і разом з тим віримо, що він замкне горла тим "патріотам", які пишуть в своїх шмактах різні брехні про нашу комуну. Ми знаємо, що свідомі робітники не вірять сиб брехням і не повинні вірити. Ми отримуємо тут "Українські Робітничі Вістей" і находимо відповіді "Укр. Голосові" про нашу комуну. Дивно, як може "Укр. Голос" годувати такими брехнями своїх читачів, так без чести і сорому обурювати їх. Як бачимо з "Укр. Роб. Вістей", "Укр. Голос" пише, що нашу комуну не впусчено до Союзівської Росії, що нас обграблило і т. п. брехні. Нас ніде не задержано, а наоборот, нас прийнято дуже радо. Всі річ, котрі ми закупили, ми привезли на місце призначення. Ми вже написали кілька листів до Канади і тепер всі мають нагоду пересвідчитися, як потрапляють брехні заводів брехунів з "Укр. Голосу".

Товариші! Ми дуже раді, що ми тепер на свободі в пролетарській республіці, бо тут дійсно свобода для робітничої класи. Тут нема чужинців ані рабів, тут всі рівні. Ви знаєте, товариші, скільки крові проляло робітничая клася радянських республік в обороні республіки і свободи, якою ми, приїхавши з заграниці, користуємо ся тепер нарівні зі всіми робітниками. Много крові проляло в обороні тої землі, котру дала нам тепер радянська республіка, яка приносять до нас, пролетарів, як добра мати приймає своїх рідних дітей.

Товариші! Читайте і понарайте "Українські Робітничі Вістей", котрі шире борються правду і побирають "патріотичні" брехні. Товариші, все, що пишуть "Укр. Роб. Вістей" про Радянську Україну, є дійсна правда. Ми тепер на власні очі бачимо, як тут дійсна справа маєє ся і в той час отримуємо "Укр. Роб. Вістей" що їх болять руки або спина, але які скажуть ся, коли не підлиш бачив. А на-

лявши одиви — гоїм даьше. Треба також, щоби з нами ставали машини приїхали робітники працювати на сиб степак. Тут тепер широкое поле для політичної і економічної праці. Треба тільки, щоб зорганізувались добрі, витривалі товариші, запасались машинами, енергією і приїхали сюди, на сі степи, працювати для користі пролетарської держави.

тяжко, бо треба ціли роки, щоби відбудувати те, що зруйнували контрреволюційні банди Денікіна, Врангя, Петлюри і різкі дрібніші банди, а відтак добила ще страшна посуха. Тому то і тепер є бажаним, щоби сюди їхали люди з різними машинами, але щоби їхали дійсні люди, здорові фізично і морально, а не слабодухи. Слабодухів тут не треба, але людей, які готові перенести для добра пролетарської держави різні недовідати, які можуть їх стрінути. Отже кріпкі, загартовані, если мають средства на закупку машин, нехай їдуть сюди, а слабодухи нехай ліпше не виривають ся.

Посилаємо всім ширим товаришам наше поздоровленне.

Никола Білінський.

В листі до т. Навізівського т. Білінський між іншим пише:

Не писав, бо не мав часу. Тепер децю розглянув ся в окружній положенні, говорив з селянами і партійними товаришами. Положенне на Україні до жив будо дуже критичне з браку хліба. По живих стало о много ліпше, хоч життя не було таке, яких сподівало ся. Посуха знова могодила. Все-ж сей рік буде декілький для селяні і робітників в містах, які минувший. Ми сподівались много зерна, але посуха спалила збіжє. Що посіяти ранше, то гарно вроділо, а що пізніше, то слабо.

Щодо політичного положення, то бідогата вся стоїть за радянською владою і много буди куркулів також ставати прихильниками; а то з тої причини, що зменшено продплаток. Ви знаєте, що богах не хочє розпатити з приватною власністю, але скоро він мусть забути за приватну власність на землю.

Свобода для робітників широка, але тільки для тих, що розуміють свободу. Для нашої комуні місцеві товариші дуже добрі і стараються ся їй помогти чим тільки можуть. Наша комуня заинтересувала цілий Одеський район і на не дивлять ся, як на візиря. Много дописий було в радянських газетах про нашу комуну. Писало ся, як ми живемо спільно, як всі обідаємо за одним столом, як працюємо і т. п. Одним словом дивлять ся на нас, як на чудо. А харківська газета "Селянська Правда", яка помістила статью про нашу комуну, дала їй заголовек "Чудо в Мигаєво".

Если-б там організувались група для прилучення до нас, то постарайте ся, товариші, іслати до нас дійсних товаришів, а не таких, які хотіли-б попри групу вернутися на Україну до свого села. Нам треба таких людей, які стали-б разом з нами до праці.

РАДЯНСЬКА ВЛАДА І РЕАКЦІЙНА ІНТЕЛІГЕНЦІЯ.

Харківські "Вісти" пишуть: "На п'ятому році нашої революції ми добре знаємо, як дорозі нам інтелігентські седи. Радянська влада приймає охоче кожного, хто хоче допомогти в гінганській праці, що її тепер виконує радянська влада. Але робітничая клася не дозволяє нікому, навіть спешовістці собі на шию. Тим, що знають мови, філософію та взагалі здатности, аде пробують викликати знову громадянську війну, ми кажемо: "Руки геть!"

В сьому напрямі і висловив ся Зіновев на пленумі петроградської ради: "Ми викали суворих заходів з сьвого боку до буржуазній інтелігентів, висилаючи їх поза межі радянських республік. Сим самим ми їм сказали: "Ідіть у країни свободи", де можеже вічно служити капіталови, який вам так милій і добрий!"

Кождий інтелігент, хто би він не був, який бажає працювати з нами, буде прийнятний нами по братньому."

Товариші! Відновляйте переплату на "Українські Робітничі Вістей".

СПРАВИ КИТАЙСЬКІ.

За останні роки Китай в сфері міжнародної політики, а головним чином, в сфері впливу тої чи иншої капіталістичної держави звертає на себе увагу не одного хижачка міжнародного капіталу.

В Китаю особливо схищають ся інтереси Японії та Америки, які за панованє в Азії і зокрема в Китаю можуть таки вчепити ся одна другій в карк. Китай до 1911 року був імперією, де панувала 300 років маньчжурская династія, але революція змела сю династію і в Китаю встановили ся республіканський лад, та проте революція не знищила тої системи, що була при імперії — мандари́нату. В Китаю і зараз мандари́ни (намісники) відіграють велику роллю і в спілці з чужоземними капіталістами торгують китайським народом і добром на право і на ліво.

Чужоземці по революції влізли до Китаю, щоб визискувати його на загальноєвропейський капіталістичний лад, та так влізли, що в столиці Китаю — Пекіні заснували свій "Посольський Квартал" зі своєю охороною, арматами, кулеметами і иншими "доказательствами" і почуваючи себе цілком безпечно, опутали Китаю павутиною кабальних договорів в роді з мандари́нами, але на се все дає відсіч молода китайська буржуазія, який невідгріє, щоб китайський пролетаріат експлуатував чужоземці, ліпше щоб вони сами наживали скажені лихварські прибутки, тим більше, що китайський пролетаріат темний і забитий, оскільки там пролетаріат забитий свідчить телеграма англійської газети "Дейлі Геральд" з 9. серпня. Де сповіщаєт ся, що в Шанхаю 20.000 робітників застрайкувало, вимагають 10-годинного робочого дня і прибавки платні, а до сього часу вони працювали по 13 годин у день, замість 8 годин!

Крім того, поступове суспільство Китаю — студентство, учителі і взагалі інтелігенція ведуть боротьбу з чужоземними опікунами. До революції Китай був типовою країною натуральною господарства, там не було великих фабриків і заводів, але по революції він сильними кроками почав перебудовуватися на капіталістичний лад. Здебільшого капіталістичний підприємства знаходять ся в чужоземних руках, головним вином американських.

В Китаю є невичерпані природні багатства камяного вугля. Там, наприклад, є більше, ніж по других державах, ліса, риби, футра, шовку і ин. Сі всі багатства не дають спокою міжнародним хижачкам — капіталістам, головним чином, Японії і Америці.

Кім того, Китай з його громадянською людністю (Китайців нараховують щось около 600 мільонів, тобто майже третина всіх людей на землі) — се просто невичерпані запаси людности і от кождому хочеть ся по своєму сей запас використати, для капіталістичних держав — се значить широким забезпечений ринок для збуту своїх товарів. Маючи се на увазі Японія і Америка іплунуть ся одна перед другою, щоб заводити Китаєм.

Японія претендує на Китай, бо мовлять, Китайці такжє живть як вони і Японія над усіма жовтими народами хоче панувати. До того-ж Японія є суцільною Китаю, а позатим успіх капіталістичного розвитку Японії цілком внів її в голову, що вона мусть стати "великою державою" і бути на чолі азійських народів і впершу чергу над Китаєм.

Щоб досягти сього вона не зупинилась ні перед чим — роздувала горажнску війну в Китаю, користувалась сиб і грабувала Китай, ввела свої війська на китайську територію, не можучи закабалити Китаю економічно, бо у Японії не вистарчає ні економічних сил, ні техніки, ні культурних сил. Та потім — що таке Японія в порівнянню з Китаєм?.. Щось маленьке, жовтеньке, безсиле і, дачу і він хоче сперти, ся на жорстоке; почуваючи свою безсилість — Японія не могла відержати марки "великої держави" і кинулась грабувати Китай в відкрити серед білого дня, як останна злодюжка і сим скликала до себе ненависть з боку кождого Китайця, навіть слово "Японія", "Япо́нець" говорить ся в Китаю з презирством на устах...

Се все бачили мудрі американську Янки і рішили Китай прибрати до своїх рук цілком в инший спосіб. На всіх перекрестках вони кричать, що Американці перші друзі і приятелі Китаю, крім добра вони Китаю нічим больш нічого не бажать і коли була в сьому році Вашингтонська конференція — Америка постановила, щоб чужоземні війська (японські) були виведені з Китаю. Крім того, вона зобов'язала ся допомогти Китаю виплатитися з боргів. Прямо джентельмені (вчливий панки) таї годі!.. А те, що вони хочуть Китай зробити своєю колонією — сього сї "джентельмені" не кажуть, про се вони мовчать, мовлять, за їх доброту Китай такжє протягне до них лапки, а потім може їй заробити — та буде ліпше...

Америка рішила завойувати Китай мирним шляхом без крові. Треба віддати Американцям справедливість провадять вони справу чисто, можна сказати, справа ведеть ся в білих рукавичках по джентельменськи!..

На агітацію доларів не жадають, крім того, сотнями будують в Китаю школи, лікарні, заснавають населенє своєю пресою. Рокфеллер (американський мільярдер) збудував в Пекіні величезний інститут, де вчить ся китайська студентська молодь, вся преса кишить тим, що без Америки "сильною культурною державою" Китай не стане, посилає в Китай своїх інженерів, техніків, учителів, місійарів, а китайській молоді, яка їде учиться до Америки, дає матеріяльну піддержку, все се значить робити, ся з тим, що коли Америка накладе свою лапу на Китай, то, великою лихвою поверне сї всі видатки, таї зараз — повертає!

З боку дивлячись, так Америка з Китаєм неначе-б то їй дружи, але Америка непокоїть те, що Китай має за сусіда Союзівську Росію. Ох! Се її страшно непокоїть, але вона виду не покаже і рішила так — чисто по "джентельменськи" запінати китайський нарід, як він дивить ся на союз з Союзівською Росією. Не так давно в цвітній і маю місяцях сього року Американці під стягом вправ в посіпах англійської мови китайської молоді влаштували диспут (суперечку) у всекитайському масштабі на тему "Союз Китаю з Росією".

До сього диспуту Американці вели шалену пропаганду і справи неначе стояли як казуть замазі — майже все китайське суспільство будо підготовлено, так, що Китай не має копейки в спілку з Союзівською Росією.

Ісправді — "Що може дати військовий союз з Союзівською Росією?" — запитували Американці і відповідвали — "нічого, бо у Росії далеко менше армат, військової флотії, аеропланів і т. д. ніж в Америці. Що може дати торговельний союз? Нічого, бо Союзівська Росія біда, а ми Американці багаті!"

І ось настав дивне генеральное диспуте, все йшло-гладко і вже майже приїшли до того висновку, що з Сов. Росією не має чого тримати спілки. Аж ось виходить на трибуну молодий юнак — представник китайської соціалістичної молоді і каже: "Не в тім річ, що в Америці большє армат, товарів і золота, а суть в тому, що в Росії революція, чого не має в Америці і Китай має те спільне, що Радянська Республіка визволилась від чужоземної опіки шляхом боротьби, а Китаю це треба виконати сю замірно збільшують ся цифри

Револуційну Союзівську Росію. Горячими оплесками слухачі зустріли сї слова і всі висловились за Союз з Союзівською Росією. Що в Китаю великі співчуття до Радянської Влади — свідчить той факт, що китайськими робітниками і молотом зібрано 80.000 доларів на користь голодуючих в Радянських Республіках.

Наші гроші се приблизно 400 мільярдів рублів. Зараз на Далекий Схід поїхав представник Союзівської Росії тов. Пюффе, який має також уповноваженє для ведення переговорів з Китаєм і ми певні, що з Китаєм будуть введені нормальні зносини на основі рівноправности і невтручання у внутрішні справи обох держав, що надасть большє сміливости Китаєви розмовляти з своїми чужоземними опікунами, яких він там хоче спекатись...

В НІМЕЧЧИНІ.

Боротьба з капіталом в Німеччині.

В звязку з погіршенем економічного стану в Німеччині в Кельнбергу, Хемніці, Еслайнґу відбулись пленарні засідання фабрично-заводських комітетів, де було ухвалено: приєднати ся до революційних вимог берлінських фабрично-заводських комітетів. Представники партії незалежних і партії соціял-демократів большости, всіма силами намагають ся припинити вплив комуністів, який шораз більш зростає по фабрично-заводських комітетах.

Одновременно з сиб в Німеччині зростає рух проти збільшеня робочого дня, шляхом введеня позачергових годин, яке було ухвалено профспілковими органами. В Рурській окрузі та в вуглевому районі Саксонії всі угоди між власниками та лідерами профспілок про завдене позачергових годин будо скрізь майже одногласно скасовано. Робітники кількох Вестфальських шахт, що їх хотіли примусити виконувати позачергову працю, оголосили страйк.

П'ять мільонів громадян, що потребують допомоги.

Канцлер Вірт повідомив, що число громадян в Німеччині, які потребують допомоги, досягало 4-5 мільонів людей. Большість з них скупчено по великих містах. Страждання таждії, сиб громадян зновою того року набрали нечуваних розмірів.

Лікарський огляд дітей шкільного віку в Карлсруге знайшов серед них 2.000 слабих по туберкульоз, малокров'є і загальноє виснажене через недоданє. Звичайний рівень здоров'я німецьких дітей мало що више від здоров'я дітей Австрії, або молодих дітей місцевостей Росії.

Демонстрація протесту проти дорожнечі.

В Берліні перед ратушем відбула ся демонстрація протесту робітників проти дорожнечі.

По провінціональних містах виникло багато демонстрацій проти дорожнечі, що закінчують ся сучкинями з поліцією.

Економічне становище країни.

В сьому докладі про економічне становище Німеччини, виголосеному в комісії райхстагу, німецький міністер народного господарства заявив, що під покровом нібито добробуту німецької промисловости таїт ся багато небезпек для економічного життя країни. Докладчик вказує на надзвичайний зріст цін і заробітної плати, що в звязку з иншими явищами може привести до великих заколотів по всій країні. Не вважаючи на всі трудності, звязані з переведенем в життя ріжних проєктів, скерованих до обмеження торгу чужоземним грошима, уряд не може залишити ся бездіяльним і повинен вжити надзвичайних заходів; щоб припинити сю спекуляцію, яка шораз зростає. Напціжнік міністер вказав на те, як непомірно збільшують ся цифри

привозу: так за першу половину року одного лише вугля, заліза та цементу привезено до Німеччини на 4 мільярди марок.

ЖАНДАРМСЬКІ ТОРТУРИ В ДУБЛЯНАХ.

Жандарм чи конокрад? — Школа замінена в тюрму. — Тортури невинних. — Пані комендантова кричить: "Klob zelazem w pięty".

Вночі з 1. на 2. вересня напало кількох селяні з села Дубляни в товаристві жандарма дублянського постерунку на сльняного на сіножати рільника з села Горднів, який нас там свої коні, та почали в немилосердний спосіб обкладати його палицями. На крик битого надбігло большє його односельчан, що також пасли свої коні на сіножати. Сіножаті се "власність" дідица Созанського з Корналевич, яку він винарендував Дублянам, не ручаючи за отаву, бо як сам говорив, ніколи її не косив, бо гординці ноцують там з кінями. Але дублянці завзяли ся заробити дещо та вибрали ся вночі з жандармом. Коли взяли ся заганяти коні, а потім і бити сльняного, прибігли нічліжники, оборонили битого, та думаючи, що се конокради з перебранням за жандарма, обезоружили його та потурбували не але. Подія ся прибрала як найгірші на слідки, бо ранком явил ся в селі жандарми з Дублян, Кадиноча та Самбора, щоби вилловити тих, що побили жандарма. Забирали людей з поля, дороги чи хаті, арештуючи в сей спосіб 11 людей, яких були прикладали і завели до шкільної салі та її заміняли в тюрму. По цілоденнім визаченю закованих в школі, перепроважено їх до Дублян на постерунок. Там щойно жандарми впливови горівик, стали переводити егзекуцію над арештованими, горлаючи: "Klob zelazem musi tu skonac". Першого Івана Соїку забрали в особну кімнату; побили по лиці, звязали руки під коліна, вложили шків з кріса і руки до неї, привязали, а потім били, кудли їхнє попало, затикаючи катованому уста, щоби приглушити розпучливий крик. Як довго зупинили ся, побитий не пам'ятає, а жіночку його, яка ранком принесла йому харч, приковавши жандарм Фіц словили: "Idź stąd k...a ci mac. Niech on zdechnie z głodu". Так зупинили ся і над иншими в'язнями, лаючи їх останніми словами. Одного з арештованих, Бабяка, відставили до Самбора, инших пустили, грозючи їм, що коли відважувть ся розголошувати про побію, то буде біда. Не вважаючи на се, покатовані віддали справу адвокотови. Той смілий крок побитих спровадив жандармів знову, які забрали 6. вересня ще трох годендарів.

Одного з них Брикайла Івана при протоколі в вітї жандарм Фіц бив в лице. Характеристичне се, що на постерунку в Дублянах жіночка коменданта заохочує свого чоловіка "Klob zelazem w pięty" арештованого латиника Івана Калічеського. Трох арештованих досі караєт ся в тюрмі.

НОВА ДРАМА.

Вже вийшла з друку і продаєт ся в редакції "Укр. Роб. Вістей" нова книжка п. и:

ПЕРЕД БУРЕЮ

Се драма на чотири дії, яка малює боротьбу робітників в Росії за часів керещини, на передодні пролетарської революції. Тому вона і називаєт ся "Перед Бурею". Драма ся надаєт ся до вистав.

Ціна примірника 35 ц. Замовлення шліть сейчас же на адресу:

Ukrainian Labor News Corp. Fritchard & McGregor Winnipeg, Man.

3 ГОСПОДАРКИ ПЕТРУШЕВИЧІВЦІ ВІДНІ.

Попищу статю про "господарку" петрушевичівця у Відні... Чи не стає, чи не гальма, дані \$70 на визвольну роботу в Рідному Краю...

Чи не стає, чи не гальма, дані \$70 на визвольну роботу в Рідному Краю, тоді як "амбасадори" в Америці "міністри" у Відні побирають тисячі доларів?

До речі кажучи, і у нас є всілякі вимоги нового, бо ми це бачимо не від теper, що віденські панове... Нам до віденського багня для німого...

Міністри за соціалістичні Вітнік і Крушельницькіх протині диктатури... Нам до віденського багня для німого... Нам до віденського багня для німого...

І до тім буде гальмица справа у Відні добре стоїть, доки американські Українці будуть до Відня посилати гроші... Нам до віденського багня для німого...

ВІДІЛ УКР. РОБ. ДОМУ В ІСТ КИЛДОНАН устроює В СУБОТУ, 21-го ЖОВТНЯ ВЕЛИКИЙ МАСКОВИЙ БАЛЬ... Нам до віденського багня для німого...

НОВИНА ДЛЯ ТРАНСКОНИ! Укр. Робітничі і Робітничі Транскони! Отсим повідомляють ся Вас, що українські робітничі товариства...

В СВИДОМОСТІ НАША СИЛА! ЧИТАЙТЕ І ЗАМОВЛЯЙТЕ НАЙНОВІШІ КНИЖКИ В РЕДАКЦІЇ "УКР. РОБ. ВІСТІЙ": Історія Культурні \$2.50, Азбука комунізму 1.25, Шах до влади .50, Філія наші і національної незалежності .35, Історичний матеріалізм .35, Боги .25, Фабричні розговори про економію .25, Саїтова революція .25, Тези і резолюції III Конгресу Комінтерна .25, Капіталізм і робітничий рух в Індії .25, Маркс і Енгельс про диктатуру пролетаріату .20, Земля обітована .20, Розкази про сили природи, ч. I .20, Перший Буквар Комуніста .15, Розбийте кайдани .15, Як фармер може дістати весь плід своєї праці .15, Розмова про фізичну .15, Основні засади комунізму .15, Комунізм і кооперація .15, Промова на суді .15, Двоногий .15, Введення в національну економію .15, Революційні пісні .10, Як Галичан втягнути в контрреволюцію .10, Що таке радянська власть і як вона буде в Україні .10, Провінція революційного руху на Україні .10, Парська Комуна .10, Борьба за істноване .10, Розкази про сили природи, ч. II .10, Сучасне становище сільського госп. на Україні .10, Хто такі комуністи і Причта про воду .10, Про правду і неправду віру .10, Третій Інтернаціонал і його історичне значіне .05, Диктатура пролетаріату .05, Хто такі комуністи і чого вони хочуть .05, Конституція Радянської України .05, Межи людиною та машинною .05, Новозападна Світовська Росія .05, Завоювання Спільна Комук. Молодши .05, Піп Панкрат і тітка Доміна .05, На чім бої справедливість .05, З історії царя-голода .05, Фармер і робітник .05, В кітх розпусти (драма в 5-ох діях) .35, Ми і вони (народна драма в двох діях) .35, Перед бурєю (драма в 4-ох діях) .35, Базар (драма в 4-ох діях) .25, Милариния (драматичний ескіз в одній дії) .25, Гаймороне (драма в 3-ох діях) .25, Страйкер (драматичний образ) .10, Журнал "Голос Праці" чч. 1, 2, 3, 4, 5 і 6 по .25

Замовляти разом з грішми посилайте на адресу: Ukrainian Labor News Cor. Pritchard & McGregor Bts., — Winnipeg, Man.